

Bevarandeplan för Natura 2000-området Spärrmyrberget

Foto: Länsstyrelsen Västerbotten

Fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-12
Namn och områdeskod: Spärrmyrberget, SE0810420
Kommun: Skellefteå
Skyddsstatus: Natura 2000: Särskilt bevarandeområde (SAC)
Övrigt skydd: Saknas
Markägare: Privata
Förvaltare: Länsstyrelsen Västerbotten
Area: 2,3 ha

Karta

Spärmyrberget
Områdeskod: SE0810420
Kommun: Skellefteå
Area: 2,3 ha

Länsstyrelsen
Västerbotten

Gräns för Natura 2000-området

0 0,1 0,2
Kilometer

Natura 2000

Natura 2000 är EU:s nätverk av värdefulla naturområden med arter eller naturtyper som är särskilt skyddsvärda ur ett europeiskt perspektiv. I Sverige har vi ca 4 000 Natura 2000-områden varav ca 250 finns i Västerbottens län. För varje område finns naturtyper och/eller arter utpekade. Syftet med Natura 2000-området är att bidra till att de för området utpekade naturtyperna och arterna har gynnsam bevarandestatus i Sverige och EU, vilket innebär att de utpekade arternas och naturtypernas utbredningsområde, areal, populationsutveckling och andra kvaliteter finns och kan bevaras.

Bevarandeplan

För varje Natura 2000-område finns en bevarandeplan upprättad. Här beskrivs de utpekade naturtyperna och arterna, deras bevarandetilstånd i det specifika området, samt vilka bevarandemål som har satts upp för dem. Om åtgärder och skötsel krävs för att uppnå målen beskrivs de också. Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen.

Bevarandeplanen ska fungera som vägledning och stöd om någon form av exploatering blir aktuell. De naturvärden som finns i respektive Natura 2000-område får inte påverkas negativt och därför krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka bevarandevärdena i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området om de riskerar att påverka områdets bevarandevärden. Detta regleras i miljöbalken 7 kap 28-29§§. Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsens miljöenhet före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Utpekade naturtyper enligt Art- och habitatdirektivet

9050 Näringsrik granskog 0,5 ha

Utpekade arter enligt Art- och habitatdirektivet

1902 Guckusko
1949 Norna

Beskrivning av området

Spärmyrberget ligger cirka 1 mil norr om Boliden i Skellefteå kommun. Det är ett litet bördigt och örtrikt skogsområde beläget i en svag nordsluttning. Skogen utgörs av en blandning mellan tall, gran, björk samt en liten andel sälg. Här växer orkidéerna guckusko och norna. Den södra och västra delen av området avverkades tyvärr kring år 2000. Hygget är planterat med tall.

Bevarandesyfte

Det överordnande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs Fågeldirektiv eller Art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden

Förekomsten av norna och guckusko samt den näringsrika granskogen de växer i.

Motivering

Områden med produktiva, relativt opåverkade naturskogar är ovanliga i dagens storskaliga skogsbrukslandskap. Nornan och guckuskon påverkas starkt negativt av modernt skogsbruk. Det är därför viktigt att Spärmyrberget och liknande områden skyddas.

Prioriterade åtgärder

Området måste få ett formellt skydd. Skötsel av hygget för att återskapa lämpliga livsmiljöer för orkidéerna på bästa sätt.

Beskrivning av utpekade naturtyper

9050 Näringsrik granskog

Den näringsrika granskogen växer oftast på basisk berggrund där det finns rörligt markvatten. Fältskiktet är i huvudsak präglad av näringsrika förhållanden och är välutvecklat och artrikt.

Bevarandetillstånd idag

Ogynnsamt. Större delen av skogen är avverkad och hygget är planterat med tall. Den stående skogen är talldominerad.

Bevarandemål

Hydrologin spelar en mycket viktig roll och ska inte försämrats genom t.ex. dikning eller terrängkörning. Naturtypen ska huvudsakligen präglas av naturliga processer och träd i olika åldrar och dimensioner ska finnas. Död ved ska finnas i stor mängd och olika grader av nedbrytning. Norna och typiska arter ska finnas. Arealen ska inte minska.

Beskrivning av utpekade arter

1902 Guckusko

Guckuskon växer helst halvöppet på mark med rörligt markvatten och god näringstillgång. I norr påträffas den främst i granskog med större eller mindre inblandning av lövträd, och den växer gärna i ljusare delar av skogen som gränsar mot öppna myrar.

Bevarandetillstånd idag

Ogynnsamt. Skogen är avverkad. Då området senast besöktes 2012 fann man 52 plantor, alla ute på hygget. Livsmiljön ute på hygget kommer till en början att vara för torr och solbelyst, sedan för mörk och kall då ungskogen växer upp.

Bevarandemål

Populationen i området ska vara livskraftig och inte minska i antal eller utbredning. Livsmiljön ska ha en naturlig hydrologi och ett fuktigt mikroklimat.

1949 Norna

Norna växer i frisk till fuktig barrskog. Växtplatsen utgörs normalt av halvöppna sluttningar med rörligt, basiskt markvatten på kalk- eller grönstensunderlag.

Bevarandetillstånd idag

Ogynnsamt. En stor del av skogen där nornan växte är avverkad. Livsmiljön ute på hygget kommer till en början att vara för torr och solbelyst, sedan för mörk och kall då ungskogen växer upp. Den stående skogen i områdets nordöstra del kan inte klassas som norna-lokal.

Bevarandemål

Populationen i området ska vara livskraftig och inte minska i antal eller utbredning. Livsmiljön ska ha en naturlig hydrologi och ett fuktigt mikroklimat. Skogen den lever i ska hysa träd i olika åldrar och dimensioner, samt rikligt med död och döende ved.

Hotbild

En stor del av området är avverkat vilket är ett stort och omedelbart hot mot områdets värden. De norrnor och guckuskor som växer i den nu avverkade delen hotas av förändrad hydrologi, uttorkning, och för stark solexponering, följt av en tät, skuggig ungskogsfas. De kommer att få svårt att klara sig ute på hygget. Det kvarstående beståndet är mycket litet och påverkas kraftigt av kanteffekter. Plantorna som växer där hotas också av förändrat mikroklimat och hydrologi. Att området är litet och isolerat kan även hota spridningsförmågan hos orkidéer och andra arter.

Klimatförändringar riskerar på sikt att påverka nederbörd, temperatur, snötäcke osv. så mycket att vissa arter, artgrupper eller hela system minskar eller försvinner. Plockning och uppgrävning av orkidéerna är olagligt och kan utgöra ett hot.

Övriga verksamheter och åtgärder som kan påverka områdets värden innefattar terrängkörning och annat markslitage; exploatering såsom väg- och anläggningsbyggen; täktverksamhet såsom berg- och torvtäkt; kalkning och gödsling. Dessa och liknande verksamheter kan påverka området även om de bedrivs utanför områdets gränser.

Bevarandeåtgärder

Skyddsåtgärder

Spärmyrberget är ett Natura 2000-område och har det skydd enligt miljöbalken som gäller samtliga Natura 2000-områden i landet. Alla verksamheter och åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka Natura 2000-området är tillståndspliktiga enligt 7 kap 28-29 §§ miljöbalken. Det pågår en process att bilda naturreservat av området. Den södra delen är avverkad och inte heller särskilt rik, och ingår inte i avgränsningen för naturreservatet. Däremot ingår ett större, rikt område norr om nuvarande Natura 2000-avgränsning.

Nornan och guckuskon är fridlysta enligt miljöbalken 8 kap 1-2 §§ med stöd av 7 § Artskyddsförordningen (2007:845). Det är förbjudet att plocka, gräva upp eller på annat sätt skada fridlysta växter.

Skötselåtgärder

Skötsel av hygget för att återskapa lämpliga livsmiljöer för orkidéerna på bästa sätt. Selektiv utglesning av uppväxande träd innan skogen blir för tät. Borthuggning av tall och gran bör prioriteras eftersom de ger mest skuggning. Lövträd som al, sälg, rönn, hägg och asp bör lämnas.

Ytterligare information

På naturvardsverket.se kan du hitta mer information om Natura 2000.

I Naturvårdsverkets kartverktyg [Skyddad natur](#) kan du hitta kartmaterial och fakta om skyddade områden. Man kan ladda ner gränser och naturtypskartor (NNK) för alla eller enstaka områden.

I Skogsstyrelsens kartverktyg [Skogens pärlor](#) kan du bl.a. hitta information om skogar med höga naturvärden.